

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inzerate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 10. decembra 1897.

Politiški oddelek.

Ekscelenca dr. Missia.

Ljubljanski knezoškof ekscelenca dr. Jakob Missia je imenovan knezonadškof m goriškim, namestu prerano umrlega dr. Zorna.

To imenovanje, ki je marsikoga presenetilo, se je izvršilo po dolgih zakulisnih bojih, v katerih so Slovenci in Italijani zastavljali ves svoj upliv in kateri so delali odločilnim krogom mnogo preglavice. Slovenci so zahtevali, naj pride na to mesto duhovnik, po rojstvu in po mišljenju Slovenec, Italijani pa so se poganjali za to, da dobi to mesto njih pristaš, zanašaje se, da bode ta brzdal slovensko duhovščino, jej branil udeleževati se narodnostnih bojov in v dež. zboru eventualno podpiral njih naklepe proti ogromni večini prebivalstva, če ne drugače, vsaj s tem, da bode omogočeval sklepnost dež. zbora v slučajih, da ga zapuste slovenski poslanci, ko je torej sklepčnost odvisna od nadškofove navzočnosti.

Če uvažujemo nepristransko vse okoliščine, moramo priznati, da vlada z imenovanjem ekselence dr. Missie goriškim nadškofom ni ugodila niti Slovencem niti Lahom. Novi nadškof je rodom Slovenec. Dasi v narodnostnem oziru jako mlačen, je vender broz dvoma, da bode slovenski duhovščini dovoljeval, udeleževati se javnega življenja v kolikor je v zvezi z narodnostnimi prizadevanji goriških Slovencev, ako bode vsa njih ostala politika urejena po njegovih nazorih, po tistih nazorih, s katerimi je preogromna večina omikanega prebivalstva na Kranjskem ni mogla sprijazniti. Da bi ekselenca dr. Missia dejanski pospeševal narodnostno prizadevanje goriških Slovencev, kakor bi bila to dolžnost zavedenega rojaka, tega po dosejanjem njegovem delovanju ni pričakovati. Vse, kar bode storil, je to, da ne bo oviral narodnostnega gibanja, dokler ne doseže neke meje; absolutne narodnostne ideje njegova ekselenca ne priznava,

Kakor napram slovenskim duhovnikom, postopal bode novi nadškof tudi napram italijanskim, mej katerimi je še mnogih liberalnih elementov. V tem oziru vladal bode povse nepristransko, a kdor pozna goriške razmere, tisti ve, da ta nepristranost laškemu življu ne bo škodovala, pač pa da utegne postati škodljiva slovenskemu, na pomoč duhovščine in v prvi vrsti svojega višjega dušnega pastirja navezanemu slovenskemu življu.

Kako stališče zavzame novi nadškof v deželnem zboru, ondukaj, kjer je v gotovih slučajih njegov glas ali že njegova navzočnost določilnega pomena, tega pač ni možno uganiti. Ekselenca dr. Missia je spreten diplomat in kot tak spozna kmalu terên. Ni dvoma, da ga bode vlada skušala pridobiti na svojo stran, da bode nanj uplivala, naj se udeležuje sej dež. zbora vsaj v slučajih, ko jih narede slovenski poslanci nesklepčne, drugo, pa je, ali se bo zdelo nadškofu primerno se na tak način postaviti v nasprotje z ogromno večino vsega prebivalstva.

Stališče ekselence dr. Missie bode v Gorici vsakako jako delikatno ali upati je, da ne bode škodoval slovenskemu prebivalstvu v njegovih narodnostnih bojih.

Na Kranjskem zapusti ekselenca dr. Missia kaj različen spomin. Takozvana katoliška stranka povdarja prav povodom njegovega odhoda svojo veliko ljubezen zanj, narodna stranka pa mu želi hladnega srca srečen pot in ne prikriva svojega veselja na njegovem odhodu.

Čuditi se temu ni. Ekselenca dr. Missia je katoliško stranko organizoval kot duhovniško stranko par ekselence. Ta stranka se je precej oddaljila od narodnega programa, zapisala, je na svojo zastavo tista gesla, katera se navadno imenujejo klerikalna, vsled česar je nastal v deželi ljut boj, toliko ljutejši, ker so narodno misleči in čuteči ljudje spoznali, da nova stranka pod vodstvom knezošksfa dr. Missie ne bo koristila narodni stvari, ampak da je kolikor toliko kozmopolitična.

Bojev mej narodno in škofovo stranko na Kranjskem ni treba popisovati. Boji so bili hudi in še sedaj ni nič upanja, da se nasprotstvo ublaži in da se zopet združijo razdvojeni bratje nasprotstva so deloma načelna in po-

največ nepremostna, a vse kaže, da se še povečuje, ako se bodo razmere naravno razvijale.

Ekscelenci dr. Missii gre priznanje, da je ustanovil duhovniško stranko, kakršna je sedaj. Vsled svojih zvez z merodajnimi krogi, vsled svojega upliva na dvoru, vsled svojega energičnega vodstva je tej stranki pripomogel do dosti znatnih uspehov, a tega, kar je želel, še ni dosegel, stavljenega si smotra še dolgo ni dosegel, pač pa veliko razburjenost obudil. Položaj v deželi je zdaj prav žalosten in sicer zategadelj, ker nobena nasprotujočih si strank še ni dosegla popolnega uspeha, še ni dosegla popolne zmage. Sovražni vojski stojita druga napram drugi, obe pripravljeni na boj. Strelja se s te strani, strelja se z druge strani, a povsod naokoli divja požar. To je slika kranjskih razmer in ker mora tudi najbolj nepristranski in najpravičnejši človek priznati, da je teh prežalostnih razmer direktno ali indirektno kolikor toliko kriv preuzvišeni dr. Missia, zato se ni čuditi, da vlada v taboru duhovniške stranke žalost, ker je izgubila svojega vsaj deloma zmagovitega vojskovodje, v nasprotnem taboru pa veselje.

Nj. preuzvišenosti dr. Missii želimo iz vsega srca vse dobro na Goriškem in srčno bomo veseli, kadar bomo mogli poročati, da je slovenskemu narodu na Goriškem resničen prijatelj in podpornik v katerem slučaju mu bomo radi vse odpustili kar se je zgodilo na Kranjskem v času njegovega pastirjevanja.

Slovenskim občinam.

V naši državi so se primerile velevažne dogodbe. Nemške revolte na Dunaju, v Gradcu, v Žatcu in v drugih mestih so prouzročile, da je odstopilo ministerstvo grofa Badenija in da je prišlo na krmilo Slovanom neprijazno ministerstvo barona Gautscha. Nova vlada ima namen, pomiriti nemški živelj na troške ravnopravnosti, na troške slovaških narodov in vsled tega je pričakovati velikih in hudih bojov. Slovanske stranke v državnem zboru so se bile zjediniile na skupno dolovanje v blagor države in v blagor vseh narodov. Postavile so se na stališče popolne pravičnosti, popolne ravnopravnosti in vsa naša bodočnost je odvisna od tega, da ostanejo te stranke zjedinjene in solidarne napram vsem naskokom zjedinenih nemških strank in vsem naklepom nove vlade. Zategadelj je občinski svet ljubljanski, poznavajoč svojo dolžnost kot prva slovenska občina, v izredni, nalašč v ta namen sklicani seji soglasno sklenil naslednjo resolucijo.

„Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane izreka najglobokejše obžalovanje radi nečuvenega, vsem zakonom, omike in dostojnosti nasprotujočega postopanja zjedinenih levičarskih poslancev nemške narodnosti, s kojim se je v državnem zboru onemogočilo vsako delovanje ter lahkomišljeno v največjo nevarnost postavil parlamentarizem in konstitucionalizem v naši državi in s kojim se je končno v najhujšo nevarnost postavila

tudi država sama in nad njo vladajoča presvetla dinastija. Občinski svet — dasi v tem trenutku, kakor vsa znamenja kažejo, praznuje svojo zmago tisto parlamentarno klativiteštvo, ki je imelo svojo glavno in jedino moč v pobalinski surovosti, s katero je za vse čase osramotilo nemški narod in njega kulturo — izreka svoje trdno prepričanje, da radi tega ne izgube poguma slovanski narodi in njih državnozborni zastopniki ter pričakuje; da bodo ravno ti zastopniki v bodočih žalostnih dneh, koji utegnejo pretiti avstrijskemu slovanstvu, solidarni, in da bodo toliko časa neustrašljivo in vztrajno se bojevali, dokler ne pribore svojim narodom tiste enakopravnosti, brez koje ni misliti na srečno prihodnost naši državi.

Občinski svet izreka pri tej priliki radi možatega postopanja čestitanje predsedništvu državnega zbora in na prvem mestu g. predsedniku Davidu vitezu Abrahamowiczu, na kojega se je valilo vse, kar se je združena nemška levica surovega zmisliti mogla; pred vsem pa pričakuje občinski svet ljubljanski, da bode združena desnica tudi v bodoče solidarna ostala ter naglašja, da je najsvetejša dolžnost slovenskega naroda in njega poslancev, da se v bodočih bojih, ki bodo pred vsem zadevali bratska naroda češki in poljski, s tema narodoma in njenimi zastopniki pri vsaki priliki bratsko in solidarno zvezani.

Gospodu županu se naroča, da obvesti o tej resoluciji predsedništvo poslanske zbornice in parlamentarno komisijo desnice.“

Pozivljamo slovenske občine, naj posnamejo vzgled občinskega zastopa stolnega mesta Ljubljane, da Slovenci na ta način dokažemo, da hočemo biti nerazdružno zvezani s svojimi slovanskimi brati v velikem boju, kateri nas čaka.

Politični pregled.

Ministerstvo Gautschevo. — Novo ministerstvo je sestavljeno nastopno: dr. Pavel baron Gautsch pl. Frankenthurn, predsednik in notranje stvari, grof Zeno Welsersheimb, dež. brambo; dr. Heinrich pl. Wittek, železnice; dr. Evgenij pl. Böhm-Bawerk, finance; Vincenc grof Baillet de Latour, nauk in bogočastje; dr. Ernst pl. Körber trgovino; dr. Ignacij Ruber, pravosodje; Artur grof Bylandt-Rheidt, poljedelstvo. Ministerstvo je sestavljeno iz samih uradnikov. Taka ministerstva so se smatrala vsikdar do sedaj le prehodnimi in so bili dotičniki imenovani le voditelji ministerstev. Drugi važni moment je ta, da je sestavljeno iz samih Nemcev in tretji moment je jako značilen: dolgo že ni bilo ministerstva, v katerem ne bi sedel noben Poljak.

Ministerski predsednik baron Gautsch. — Najnovejši avstrijski ministerski predsednik je razmeroma še mlad človek. Rojen je bil leta 1851, 1873 leta je promoviral sub auspiciis imperatoris doktorjem prava in sicer na dunajskem vseučilišču. Že leto pozneje ga je pozval tedanji naučni minister baron Stremayr v naučno ministerstvo. V isti čas je izdal Gautsch svojo knjigo o verskih zakonih od dne 7. in 20. majnika 1874. Za preustrojo verskih zakonov je že tedaj zadobil zlati križec s krono in je bil zajedno imenovan ministerijalnim podtajnikom v naučnem ministerstvu, kjer je leta